

ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ОЦІНКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Соколова Л.В., Шемшура В.А.

*Харківський національний університет радіоелектроніки,
м. Харків*

Методологія оцінки інтелектуального капіталу (ІК) підприємств є досить розвиненою. Один із засновників теорії інтелектуального капіталу, шведський економіст К. Е. Свейбі, запропонував понад 25 методів оцінки [1]. Незважаючи на величезну кількість відомих підходів, вони діляться на 4 великі групи.

1. Методи ринкової капіталізації: оцінка вартості ІК як різниця між ринковою капіталізацією компанії та вартістю власного капіталу за фінансовою звітністю. Отримується фінансова оцінка, підкріплена реальними фактами купівлі-продажу акцій, але їх використання обмежено наявністю інформації про ціну акцій.

2. Методи віддачі на активи. В основі лежить порівняння прибутковості даного підприємства із середньоринковою прибутковістю аналогічного бізнесу. Є можливість масового використання за рахунок інформаційної доступності та простоти обрахунку, проте можлива істотна похибка результатів оцінки за рахунок некоректного оцінювання середньої ринкової прибутковості.

3. Методи прямого виміру. Сутність методів полягає в по елементному грошовому оцінюванні за спеціальними методиками окремих елементів ІК з подальшим агрегуванням отриманих результатів у грошову узагальнюючу оцінку. Особливістю цих методів є урахування специфіки формування та використання окремих елементів ІК, їх певна трудомісткість та недостатність розробки методичних прийомів оцінювання окремих елементів ІК.

4. Методи експертної оцінки. Оцінюють як фінансові, так і не фінансові параметри окремих елементів ІК з подальшого агрегування отриманих результатів методами рангів, балів тощо. Результатом їх застосування є інтегральне негрошове оцінювання стану формування та якості використання ІК [2].

Отже, для оцінки ІК промислових підприємств залежно від цілей оцінки можуть використовуватись як методи прямої грошової оцінки ІК капіталу в цілому, так і методики, що передбачають розрахунок ключових показників. Для забезпечення стратегічного управління розвитком підприємства найбільш інформативною є оцінка за допомогою методів експертної оцінки, які передбачають розрахунок показників, що характеризують основні елементи ІК та ефективність їх використання.

Література:

1. Свейби К.Е. Оцінка вартості нематеріальних активів та інтелектуальної власності. М. : Интерреклама, 2003. 352 с.
2. Муртазин А.С. Структура інтелектуального капіталу. URL: http://www.rusnauka.com/19_DSN_2010/Economics/69921.doc.htm (дата звернення 09.03.2020).